

Betænkning afgivet af Forsvarsudvalget den 26. maj 2005

Betænkning

over

Forslag til folketingsbeslutning om fortsat dansk bidrag til en multinational sikringsstyrke i Irak

[af udenrigsministeren (Per Stig Møller)]

1. Udvalgsarbejdet

Beslutningsforslaget blev fremsat den 11. maj 2005 og var til 1. behandling den 17. maj 2005. Beslutningsforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Forsvarsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i 2 møder.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 63 spørgsmål til forsvarsministeren og udenrigsministeren til skriftlig besvarelse, som disse har besvaret.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (udvalget med undtagelse af SF og EL) indstiller beslutningsforslaget til *vedtagelse uændret*.

Socialdemokraternes og Det Radikale Venstres medlemmer af udvalget støtter regeringens forslag om otte måneders forlængelse af mandatet for det danske militære bidrag til den multinationale sikringsstyrke i Irak. Følgende overvejelser ligger til grund for tilslutningen:

- Den multinationale styrke virker på grundlag af et FN-mandat (resolution 1546 af 8. juni 2004). Heri beskrives en køreplan for den politiske proces, der skal føre i retning af irakisk demokrati, stabilitet og sikkerhed. Suveræniteten er formelt set overdraget til den irakiske regering, som har opfordret den multinationale styrke til at opretholde sit engagement. Hermed fungerer koalitionen i folkeretlig forstand ikke længere som en besættelsesstyrke.
- Der lægges i beslutningsforslaget op til en væsentlig ændring af det danske bidrag i retning af træning og uddannelse af de irakiske sikkerhedsstyrker i det danske område samt øgede bidrag til NATO's træningsindsats og den civile genopbygningsindsats. Det danske bidrag får hermed en karakter, som stemmer langt bedre overens med ønskerne fra S og RV.
- Den analyse, der ligger til grund for regeringens beslutningsforslag, er præget af meget alvorlige mangler til trods for statsministerens offentlige tilsagn om at tilvejebringe et tilstrækkeligt beslutningsgrundlag. Det gælder særligt på tre punkter:

1. Regeringen forsømmer at give en dækkende beskrivelse af baggrunden for de omfattende sikkerhedsproblemer i Irak. Man forholder sig ikke tilstrækkeligt nuanceret til spørgsmålet om koalitionsstyrkernes legitimitet i den irakiske civilbefolkning.
2. Regeringen giver ikke et retvisende billede af det internationale samfunds indstilling til situationen i Irak. Der savnes detaljerede oplysninger om andre landes indstilling til fremtidige styrkebidrag og ligeledes en bedømmelse af den fremtidige udvikling i andre dele af det internationale samfund.
3. Regeringen undlader at opstille en strategi for afslutning af det danske militære engagement i Irak. Det fremgår kun, at det danske engagement kan tilpasses i takt med udviklingen i sikkerhedssituationen. Der savnes således en målrettet strategi for at fremme en udvikling i den ønskede retning. Som det hedder i regeringens Irak analyse: »Når de irakiske sikkerhedsstyrker i det danske område opnår en sådan størrelse og kvalitet, at de selv kan varetage sikkerheden i det danske område og de irakiske forfatnings- og parlamentsvalg er gennemført, vil det danske styrkebidrag yderligere kunne målrettes den resterende træningsindsats, herunder NATO's indsats, og støtten til genopbygningsindsatsen. Herved forventes der mulighed for at påbegynde en gradvis reduktion af det danske militære bidrag i Irak efter gennemførelsen af de irakiske forfatnings- og parlamentsvalg forventeligt i begyndelsen af 2006. En væsentlig forbedring af sikkerhedssituationen kan muligvis reduktioner på et tidligere tidspunkt.«
 - Manglerne i regeringens analyse afspejler desværre manglende vilje til at erkende og reagere på de grundlæggende problemer – både ved det oprindelige krigsgrundlag og ved Bush-administrationens ledelse af indsatsen for at »vinde freden«.
 - Efter S og RV's opfattelse bør det danske engagement hvile på en klar præmis om nødvendigheden af en snarlig »irakisering« af sikkerhedsopgaverne. En væsentlig del af baggrunden for de omfattende sikkerhedsproblemer skyldes efter alt at dømme det forhold, at koalitionsstyrkernes tilstedeværelse og fremfærd savner legitimitet i store dele af den irakiske civilbefolkning.
 - Selvom de danske styrker har leveret en imponerende indsats for at modvirke denne tendens, er det derfor næppe sandsynligt, at koalitionsstyrkerne vil være i stand til at »løse« sikkerhedsopgaven endeligt, idet selve sikkerhedsindsatsen synes at skabe grobund for øget mistillid og modstand. USA's forsvarschef Richard Myers har således vurderet, at de irakiske oprørsgrupper er usvækkede til trods for den enorme amerikanske sikkerhedsindsats det seneste år. I samme forbindelse konstaterede USA's forsvarsminister Donald Rumsfeld ganske bemærkelsesværdigt følgende: »USA og koalitionsstyrkerne vil, efter min personlige mening, ikke være dem, der nedkæmper oprøret. De folk, der skal nedkæmpe oprøret, må være irakerne.« (Ritzau 27/4 2005).

På baggrund af ovenstående hviler S og RV's tilslutning til det foreliggende beslutningsforslag på to afgørende forudsætninger:

1. Det er vores indstilling, at det danske militære engagement i sin nuværende form bør afsluttes, når de foreliggende opgaver med træning og uddannelse af irakiske sikkerhedsstyrker i det danske område er løst.
2. Vi vil følge udviklingen i det konkrete danske engagement tæt i de kommende otte måneder med henblik på at fremme en prioritering af de pågældende trænings- og uddannelsesopgaver, som gør det muligt at færdiggøre indsatsen før juli 2006. Vi er i den forbindelse om nødvendigt parat til at støtte en målrettet forøgelse af indsatsen med at træne irakiske sikkerhedsstyrker i de kommende måneder.

Juli 2006 skal være seneste tidspunkt for afslutning af det militære engagement i sin nuværende form. S og RV kan ikke støtte en forlængelse af det nuværende militære engagement som del af koalitionsstyrkerne udover medio 2006. Men det er S og RV's holdning, at Danmark også efter dette tidspunkt skal bidrage til fremme af stabilitet, demokrati, udvikling og sikkerhed i Irak. Danmark bør særligt lægge vægt på at støtte løsningen af FN's og NATO's opgaver i Irak – om nødvendigt med militære bidrag. S og RV vil ligeledes støtte en langsigtet politimæssig, humanitær og udviklingsorienteret dansk indsats i Irak.

Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget støtter en fortsættelse af den danske deltagelse i en multinational sikringsstyrke i Irak.

DF støtter indsatsen,

- for at understøtte FN's Sikkerhedsråds resolution 1546 af 8. juni 2004, der løber frem til 1. februar 2006,
- for at forankre målsætningen om på et folkeligt grundlag at gennemføre en demokratisering af det irakiske samfund, konstitutionelt, retsmæssigt, demokratisk og politisk m.v.,
- for at den danske militære indsats i stigende grad vil fokusere på træning og uddannelse af de irakiske sikkerhedsstyrker. Uddannelsen af de irakiske sikkerhedsstyrker må og skal være en klar forudsætning for, at Irak på relativ kort sigt forhåbentligt kan overgå fra ren anarki og utryghed til at være et relativt troværdigt demokratisk land. Et forbillede for andre arabiske stater.

Dansk Folkeparti ønsker at støtte den civile genopbygningsindsats af Irak med udgangspunkt i den øgede FN-indsats i Irak, hvor Danmark skal stå for en særlig støtteenhed under den danske bataljon.

Forsvarsudvalget modtog den 12. maj 2005 en trusselsvurdering af situationen i Irak. Af trusselsvurderingen fremgår klart under pkt. 11., at processen mod et frit og demokratisk Irak fortsat står foran mange udfordringer og problemstillinger. Efter Forsvarets Efterretningstjenestes vurdering vil der således gå minimum 1-2 år, inden man reelt kan forvente en klar forbedring af sikkerhedssituationen i Irak.

Det samlede billede af Irak i dag vidner altså klart om, at der også fremover vil være behov for en FN-indsats i Irak. Dansk Folkeparti anerkender, at det kan være meget svært at fastsætte et tidspunkt for, hvornår sikkerheden tillader, at koalitionsstyrkerne kan forlade Irak.

Et *mindretal* i udvalget (SF og EL) indstiller beslutningsforslaget til *forkastelse*.

Socialistisk Folkepartis og Enhedslistens medlemmer af udvalget kan ikke støtte forlængelsen af den danske militære tilstedeværelse i Irak. Vi har hele tiden været imod Irak-krigen, og den militære tilstedeværelse er udtryk for en fortsat dansk støtte til den amerikanske ledede krig.

Det kan konstateres, at der fortsat hersker stor ustabilitet i Irak. På trods af valget i januar er situationen så tilspidset, at der reelt er tale om en borgerkrig. Det er umuligt at skabe stabilitet, så længe USA – støttet af bl.a. Danmark - fortsætter sin militære besættelse. Den militære besættelse har sin uafvendelige logik i form af mange civile dræbte og overgreb på civilbefolkningen. Tortur er blevet en del af dagligdagen, hvad også sagen imod Annemette Hommel med al tydelighed viser.

Det kan konstateres, at regeringen ikke ønsker nogen slutdato for det danske militære engagement i Irak. Kun de mest naive kan forestille sig, at situationen har stabiliseret sig efter 8 måneder, og det kan derfor forventes, at man vil komme igen og bede om et nyt mandat. Det er en skrue uden ende, som SF og EL ønsker stoppet.

Det er umåde utiltalende, at beslutningsforslaget er sammenkædet med Dansk Folkepartis krav om hjemsendelse af irakiske asylansøgere. Det viser med al ønskelig tydelighed, at der også i man-

datet for den militære tilstedeværelse ligger den udlændingedagsorden, som regeringen og Dansk Folkeparti er enige om.

Det kan konstateres, at den militære tilstedeværelse medfører, at der bruges midler fra den generelle u-landsbevilling til genopbygningen af Irak. Det er helt urimeligt, at de fattigste i Afrika skal finansiere det danske eventyr i Irak.

For SF og EL er det vigtigt, at de danske tropper hurtigst muligt trækkes hjem, som det er sket fra bl.a. spansk side. Det lægger beslutningsforslaget på ingen måde op til.

Tjóðveldisflokkurin, Inuit Ataqatigiit, Siumut og Fólkaflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

Gitte Lillelund Bech (V) nfm. Jens Hald Madsen (V) Kristian Pihl Lorentzen (V)
Karsten Nonbo (V) Marion Pedersen (V) Hans Kristian Skibby (DF) Peter Skaarup (DF)
Helge Adam Møller (KF) fmd. Tom Behnke (KF) Bjarne Laustsen (S) Mette Gjerskov (S)
Jeppe Kofod (S) Per Kaalund (S) Jan Trøjborg (S) Morten Helveg Petersen (RV)
Villy Søvndal (SF) Frank Aaen (EL)

Tjóðveldisflokkurin, Inuit Ataqatigiit, Siumut og Fólkaflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	52	Enhedslisten (EL)	6
Socialdemokratiet (S)	47	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Dansk Folkeparti (DF)	24	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Siumut (SIU)	1
Det Radikale Venstre (RV)	17	Fólkaflokkurin (FF)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	11		

Oversigt over bilag vedrørende B 89**Bilagsnr. Titel**

1	1. udkast til tidsplan for udvalgets behandling af beslutningsforslaget
2	Forsvarets Efterretningstjenestes vurdering af situationen og truslen i Irak
3	2. udkast til tidsplan for udvalgets behandling af beslutningsforslaget
4	Udenrigsministeriets Irak-analyse april 2005
5	Godkendt tidsplan for udvalgets behandling af beslutningsforslaget
6	Brev af 24. maj 2005 fra den irakiske udenrigsminister til det danske formandskab for FN's Sikkerhedsråd om fortsat mandat for den multinationale sikringsstyrke i Irak (MNF)
7	1. udkast til betænkning over udvalgets behandling af forslaget

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende B 89**Spm.nr. Titel**

1	Spm. om, hvilke lande der har trukket deres militære bidrag ud af sikringsstyrken i Irak, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
2	Spm. om, hvor mange soldater de nuværende lande bidrager med, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
3	Spm. om begrundelsen for reduktionen i bidraget, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
4	Spm. om reduktion af de nuværende bidrag, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
5	Spm. om ekstrabevilling, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
6	Spm. om danske bistandsprojekter i Irak, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
7	Spm. om finansieringen af genopbygningen efter Irakkrigen, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
8	Spm. om gældslettelse inden for rammerne af Paris-klubben, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
9	Spm. om hjemsendelse af irakiske asylansøgere, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
10	Spm. om hjemsendelse af irakiske asylansøgere, til udenrigsministeren

- ren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 11 Spm. om sammenhæng mellem forsvarspolitik og flygtningepolitik, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 12 Spm. om bemærkningerne til forslaget, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 13 Spm. om forholdet mellem Iran og den nye irakiske regering, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 14 Spm. om, hvorvidt forholdet til Iran påvirker sunniernes involvering i det irakiske samfund, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 15 Spm. om udviklingsbistand til Tanzania, Uganda og Mozambique, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 16 Spm. om sammenligning af indkomsten i Irak, Tanzania, Uganda og Mozambique, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 17 Spm. om antallet af dræbte civile i indeværende år, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 18 Spm. om antallet af dræbte i kamphandlinger i indeværende år, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og forsvarsministerens svar herpå
- 19 Spm. om sikkerhedssituationen i Irak, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 20 Spm. om de seneste meningsmålinger fra Irak, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 21 Spm. om årsagen til irakernes ønske om koalitionsstyrkernes snarlige afgang fra Irak, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 22 Spm. om, hvorvidt koalitionen politik er i overensstemmelse med det irakiske folks ønsker, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 23 Spm. om overtrædelse af international humanitær ret, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 24 Spm. om USA's måde at føre krig på i Irak, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og forsvarsministerens svar herpå
- 25 Spm. om øgede midler til genopbygning i Irak, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 26 Spm. om, hvor mange midler der allerede er brugt til genopbygning i Irak, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 27 Spm. om indsættelse af fanger i Camp Bucca, til forsvarsministeren

- og udenrigsministeren, og forsvarsministerens svar herpå
- 28 Spm. om, hvilke bistandsopgaver danske soldater skal løse, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og forsvarsministerens svar herpå
- 29 Spm. om NGO'ers betænkelighed ved sammenblanding af militære og civile opgaver, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 30 Spm. om FE's vurdering, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 31 Spm. om definition af terrorangreb, når besættelsestropperne udsættes for angreb, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 32 Spm. om angreb på besættelsestropperne, når besættelsestropperne udsættes for angreb, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 33 Spm. om tortur bør efterforskes af de amerikanske myndigheder, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 34 Spm. om ministerens kommentar til udsagn fra Amnesty International vedrørende fængsling af irakere, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 35 Spm. om udsendelse af menneskerettighedsobservatører, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 36 Spm. om ministerens kommentar til udsagn fra Amnesty International vedrørende internering af fanger, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 37 Spm. om, hvornår det kan være nødvendigt at gå i krig, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 38 Spm. om, hvad den militære tilstedeværelse i Irak har kostet, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og forsvarsministerens svar herpå
- 39 Spm. om hurtig hjemsendelse af irakiske flygtninge, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 40 Spm. om koalitionsstyrkernes manglende legitimitet i den irakiske befolkning, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 41 Spm. om, hvornår den irakisk brigade vil være opbygget og operationsklar, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og forsvarsministerens svar herpå
- 42 Spm. om handlingsplanen for opbygning af de irakiske sikkerhedsstyrker, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og forsvarsministerens svar herpå
- 43 Spm. om overdragelse af sikkerhedsopgaver til irakerne, til forsvars-

- ministeren og udenrigsministeren, og forsvarsministerens svar herpå
- 44 Spm. om opgørelse over FN's militære operationer, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og forsvarsministerens svar herpå
- 45 Spm. om aftale om hjemsendelse af flygtninge, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 46 Spm. om de enkelte landes bidrag, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og forsvarsministerens svar herpå
- 47 Spm. om styrkelse af uddannelseselementet i det danske militær bidrag, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og forsvarsministerens svar herpå
- 48 Spm. om, hvor mange eksperter Danmark har bidraget med, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 49 Spm. om den polsk-ledede division, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og forsvarsministerens svar herpå
- 50 Spm. om gældseftergivelsen, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 51 Spm. om uddannelse af tre irakiske bataljoner, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og forsvarsministerens svar herpå
- 52 Spm. om fanger pågrebet af irakiske styrker, til forsvarsministeren, og forsvarsministerens svar herpå
- 53 Spm. om opremsning af konkrete opgaver for de danske styrker, til forsvarsministeren, og forsvarsministerens svar herpå
- 54 Spm. om antallet af fanger pågrebet af irakiske styrker, til forsvarsministeren, og forsvarsministerens svar herpå
- 55 Spm. om udsendelse af irakiske asylansøgere, til udenrigsministeren, og ministerens svar herpå
- 56 Spm. om ministerens besvarelse af spm. 11, til udenrigsministeren, og ministerens svar herpå
- 57 Spm. om antallet af civile dræbte, til udenrigsministeren, og ministerens svar herpå
- 58 Spm. om overholdelse af international ret, til udenrigsministeren, og ministerens svar herpå
- 59 Spm. om oversendelse af en rapport vedr. samarbejdet mellem nødhjælpsorganisationer og forsvaret, til udenrigsministeren, og ministerens svar herpå
- 60 Spm. om FE's analyse, til udenrigsministeren, og ministerens svar herpå
- 61 Spm. om ansvar for tortur begået af amerikanske styrker, til udenrigsministeren, og ministerens svar herpå
- 62 Spm. om forholdet til USA, til udenrigsministeren, og ministerens svar herpå

63 Spm. om finansiering af bistanden, til udenrigsministeren, og ministerens svar herpå